

Sprawozdanie Wydziału krajowego

w przedmiocie obwieszczania ustaw krajowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 13. Kwietnia 1866. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do rozpoznania postawiony przez posła Kabata wniosek naglący następującej treści:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Ustawy krajowe i rozporządzenia władz krajowych winne być obwieszczane przez zamieszczenie tychże w dzienniku praw i rozporządzeń krajowych w języku polskim, jako autentycznym, a według potrzeby także w tłumaczeniu ruskiem i niemieckiem.

2. Ustawy krajowe i rozporządzenia władz krajowych zaczynają obowiązywać z początkiem dnia piętnastego po upływie dnia, w którym obwieszczone zostały, jeżeli ustawa sama lub rozporządzenie inaczej w tej mierze nie postanowi.

3. Dotychczasowe ustawy i przepisy, dotyczące się sposobu obwieszczania ustaw i rozporządzeń krajowych znoszą się.

Wydział krajowy wywiązując się z powyższego polecenia, następujące przedkłada sprawozdanie:

Wniosek posła Kabata jest w związku z wnioskami posłów ks. Pietruszewicza i Borkowskiego o języku sejmowym. Wnioski te uzupełniając, zmierza on do tego, aby wniosek Wydziału krajowego sprawozdania z 4. Kwietnia 1866. Wysokiej Izbie przedstawiony, tej treści: „Sejm uchwała w języku polskim“ — a odnoszący się jedynie do czynności w Sejmie, — odniósł także skutek prawny na zewnątrz, to jest, aby ustawy przez Wysoki Sejm w języku polskim uchwalone, w tym samym języku, jako tekst autentyczny wieszczane były.

Co do obwieszczania ustaw następujące dotąd obowiązują przepisy:

Ustawy, bądź państwowe, bądź krajowe, poczynają obowiązywać dopiero po należytem onychże obwieszczeniu (§. 3. Ust. cyw.) — Obwieszczenie ustaw władzom politycznym poruczone. (dekr. kanc. nadw. z dnia 16. Listopada 1827. L. 2319 i instr. dla władz polit. z dnia 9. Stycznia 1853. l. 9 i 10 D. P. P.) unormowanem zostało w nowszym czasie patentem z dnia 4. Marca 1849. L. 153 D. P. P. i cesar. rozporządzeniami z dnia 7. Grudnia 1849. l. 31 i 20. Grudnia 1850. l. 473 D. P. P. — według których ustawy były ogłaszane we wszystkich dziesięciu językach krajowych, teksta różnych tych języków za równie autentyczne uznane, a dołączony tekst niemiecki tylko jako tłumaczenie uważany.

Nie długo atoli trwał ten sposób obwieszczania ustaw. Mnogie trudności, które napotykały komisye redakcyjne, powołane do przekładania ustaw wydawanych pierwotnie w języku niemieckim, na dziesięć języków krajowych, i niezmiernie koszta, połączone z tego rodzaju publikacją ustaw, a obciążające skarb państwa, spowodowały Rząd do odstąpienia od zasad, któremi się kierował przy zaprowadzeniu nadmienionego sposobu ogłaszania ustaw.

Zniesiono więc wyżej powołane przepisy patentami z dnia 27. Grudnia 1852. L. 260, i 1. Stycznia 1860. L. 3. D. P. P. i ustanowiono, że dziennik praw państwa: jedynie w niemieckim języku wychodzący, przeznacza się do ogłaszania wszelkich ustaw i rozporządzeń wydawanych przez Ministerstwa lub inne

najwyższe władze administracyjne państwa, w zakresie prawodawczym, a zarazem zniesiono dzienniki rządowe krajowe, wydawane w celu ogłaszania ustaw krajowych. Natomiast postanowiono wydawać od czasu do czasu w osobnych odciskach do użytku władz krajowych w miarę potrzeby i do obdzielenia nimi pojedynczych gmin w odpowiednich przekładach na język krajowy te ustawy i rozporządzenia, całą monarchię obowiązujące, które władze centralne w pojedynczych krajach koronnych obwieścić za stosowne uznają.

Nakoniec orzeczono, iż rozporządzenia władz krajowych do obwieszczenia przeznaczone, za staraniem Rządu krajowego w odpowiednich językach krajowych mają być drukowane i według potrzeby władzom i gminom rozdzielane.

Przytem uznano tekst niemiecki jako jedynie autentyczny, z tym dodatkiem, iż wątpliwości, jakie powstać mogą co do przekładów na inne języki krajowe uskutecznianych, rozwiązywać należy według tekstu niemieckiego.

Dopiero co powołane patenta z r. 1852. i 1860., wydane przed dyplomem październikowym, żadnej nie zawierały normy co do sposobu obwieszczenia ustaw krajowych, przez Sejmy uchwalonych. Gdy później w skutek nadanej reprezentacyom krajowym władzy ustawodawczej dyplomem z dnia 20. Października 1860, okazała się potrzeba unormowania sposobu publikacyj ustaw krajowych, wydany został na podstawie §. 13. ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa, patent z dnia 17. Lutego 1863. l. 19. D. P. P. orzekający: iż tymczasowo aż do ustawodawczej rewizyi patentu z dnia 1. Stycznia 1860. ustawy krajowe stosownie do postanowień §§. 4. i 5. patentu z dnia 1. Stycznia 1860. ogłaszane być mają. Stosownie do tych postanowień ogłasza Rząd ustawy krajowe przez Sejm w języku polskim uchwalone, w języku niemieckim, jako autentycznym — przyłączając tekst polski i ruski, tylko jako tłumaczenie.

Zważywszy zaś, że obwieszczenie w języku niemieckim ustaw przez Sejm w języku polskim uchwalonych, zostaje w rażącej sprzeczności z zasadami w dyplomie z 20. Października 1860. i manifestie z 20. Września 1865, wypowiedzianymi, zważywszy, że tekst niemiecki będący rzeczywiście tylko tłumaczeniem, za tekst autentyczny uważanym być nie powinien; zważywszy nadto, że urzędowe tłumaczenie ustaw, uchwalonych w języku polskim, na język niemiecki, przez mylnie zrozumienie lub użycie niewłaściwego wyrazu, może zwichnąć myśl, jaka uchwałę w języku polskim powziętej, przewodniczyła -- zważywszy narreszcie, że jakkolwiek sam akt obwieszczenia ustaw należy do atrybucyi władzy wykonawczej, jednakowoż prawo oznaczenia sposobu tego obwieszczenia przysłużyła bezsprzecznie tej samej władzy ustawodawczej, która ustawę uchwaliła, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę:

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

W Lwowie dnia 14. Kwietnia 1866

L. Sapięha w. r.

Mauryey Kabat w. r.
Sprawozdawca.

U s t a w a

z dnia .....

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem,

w przedmiocie obwieszczenia ustaw krajowych, uchwał Sejmu i rozporządzeń Wydziału krajowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

W królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustawy krajowe, uchwały Sejmu, mające moc obowiązującą i rozporządzenia Wydziału krajowego, winne być obwieszane przez zamieszczenie tychże w dzienniku praw i rozporządzeń krajowych w języku polskim, niemniej w tłumaczeniu ruskiem i niemieckiem.

Art. II.

Ustawy, uchwały i rozporządzenia obwieszane w sposób w Art. I. wskazany, zaczynają obowiązywać z początkiem dnia piętnastego po upływie dnia, w którym obwieszzone zostały, jeżeli w tej mierze inaczej nie postanowiono.

Art. III.

Memu Ministrowi Stanu polecam przeprowadzenie tej ustawy.

~~~~~

U s t a w a

art. 1

W imieniu Królestwa Polskiego i pod auspicjami Senatu i Izby Rządowej

Władza Wykonawcza, w porozumieniu z Radą Państwową, postanowiła

złożyć do Izby Rządowej projekt ustawy, o zmianie

art. 1

W przedmiotowej ustawie, w art. 1, w pkt 1, w lit. a, w słowach „i w celu”

Z drukarni Instytutu Stauropegiańskiego 1866.
Zarządca: St. Huczowski.

art. 2

W przedmiotowej ustawie, w art. 1, w pkt 1, w lit. a, w słowach „i w celu”

art. 3

W przedmiotowej ustawie, w art. 1, w pkt 1, w lit. a, w słowach „i w celu”